

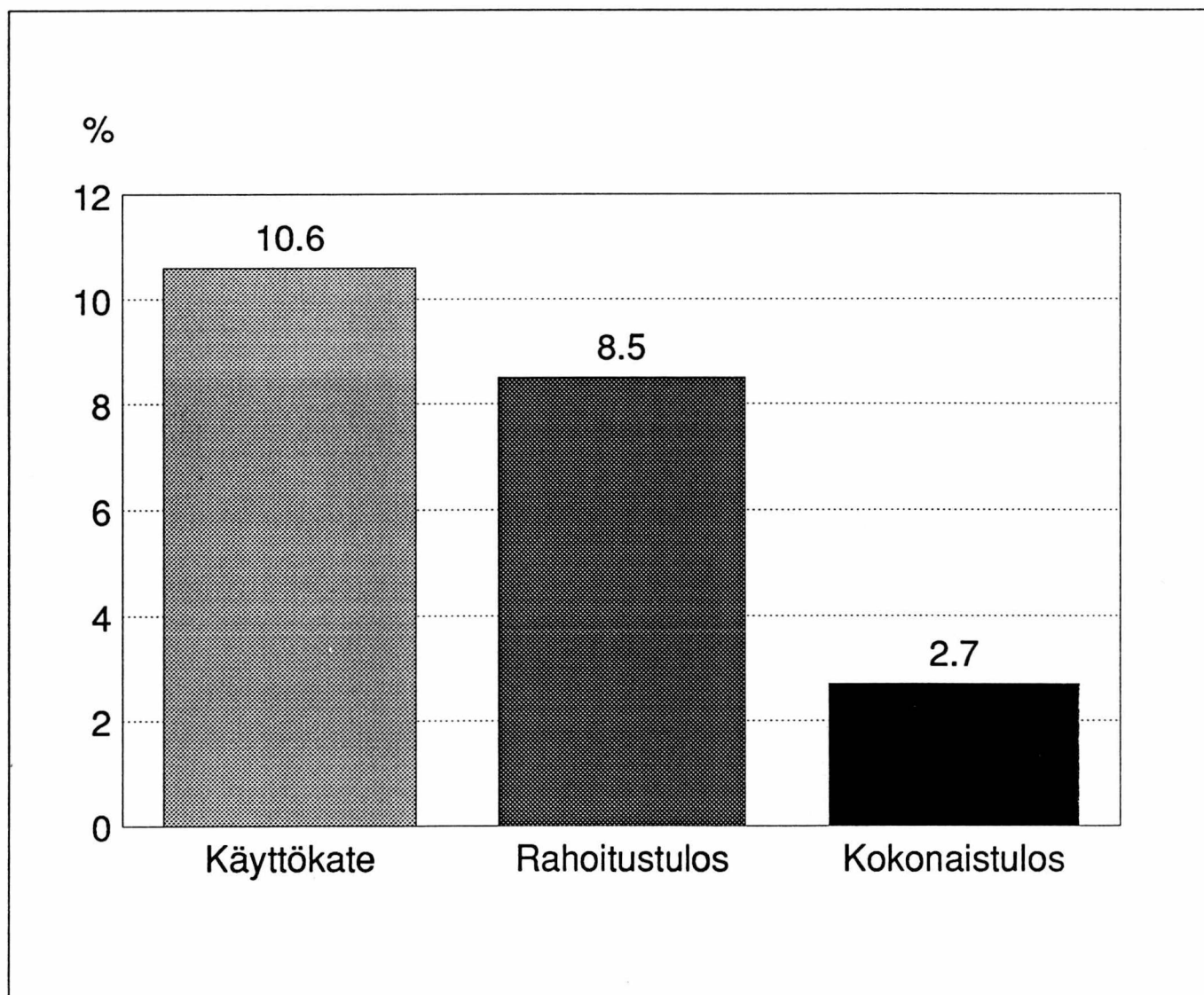

Tietojenkäsittelypalvelun tilinpäätöstilasto

Bokslutsstatistik över databehandlingstjänster
1990

Joulukuu 1991

Tietojenkäsittelypalvelun kannattavuus

Katsaus

Suomessa vuoden 1990 loppupuolella alkanut talouden taantuma heikensi myös atk-palveluyrityksien toimintaa. Liikevaihdon kasvun tyrehtyminen näkyi viime vuonna etenkin suurissa yrityksissä, jotka myyvät atk-palveluiden ohessa myös laitteita asiakkailleen. Pitkäaikaisiin ohjelmistojen ylläpito- ja suunnittelutöihin ei kansantalouden heikko kehitys ehtynyt vielä viime vuonna yhtä paljon vaikuttaa.

Suhdanteista huolimatta viime vuonna aloitti toimintansa lähes 300 atk-palveluyritystä, kuutisenkymmentä vähemmän kuin korkeasuhdanteen huippuvuonna 1989. Viime vuonna lopetti toimintansa 140 ja konkurssiin haettiin 24 yritystä. Tämän vuoden syyskuun loppuun mennessä konkurssiin oli haettu jo 33 yritystä.

Vuonna 1990 alalla toimi lähes 1 500 yritystä. Näistä 77 prosenttia oli pieniä, alle 5 henkilöä työllistäviä yrityksiä.

Rakennemuutos jatkui

Tyypillistä alalle on se, että monet yritykset kuuluvat tietojenkäsittelyalan konserneihin tai toimivat suuryritysten yhteisömuotoisina atk-palveluyksikköinä.

Fuusiot sekä yrityskaupat jatkuivat tilikauden 1990 aikana. Myös palveluyritysten erilliset toimintayksiköt vaihtoivat omistajaa. Taantumana vauhdittamana toimialajärjestelyjä tehtiin etenkin vuoden lopussa.

Markkinoiden yhä heikettyä tänä vuonna on atk-palveluyrityksissä jouduttu turvautumaan lomautuksiin ja irtisanomisiin kannattavuuden turvaamiseksi. Valtaosa varsinaisista saneeraustoimista lienee tehty vuoden 1991 aikana.

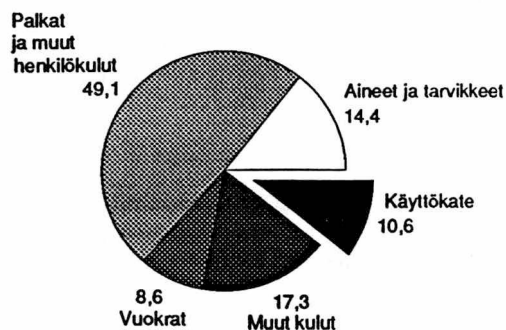
Liikevaihto ja kulurakenne

Atk-palveluyritysten liikevaihto oli 5,5 miljardia markkaa. Liikevaihdon kasvu hidastui siitä, mihin alalla oli 1980-luvun loppupuolella totuttu. Liikevaihto kasvoi enää 6,5 prosentin vuosivauhdilla. Liikevaihdon reaaliakasvu kuuden prosentin inflaatiolla korjattuna käytännössä pysähtyi. Suurten, yli sata henkeä työllistäneiden yritysten osuus alan liikevaihdosta oli lähes 40 prosenttia.

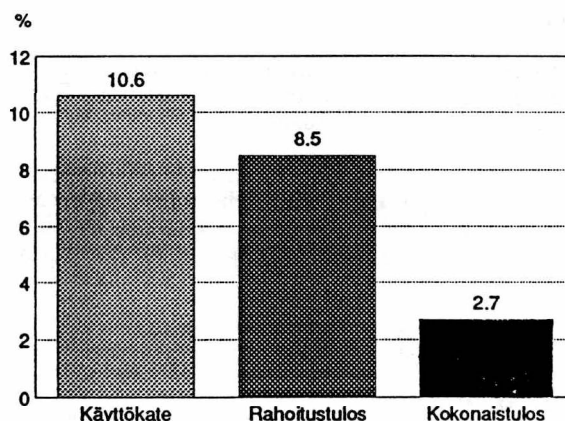
Alan yrityksissä työskenteli noin 11 600 henkilöä. Liikevaihtoa henkilöä kohden kertyi lähes 480 000 markkaa. Yritysten työntekijöilleen maksamat palkat ja muut henkilöstökulut haukkasivat melkein puolet liikevaihdosta. Henkilöstökulut olivat suurilla yrityksillä alle 43 prosenttia liikevaihdosta ja aineiden ja tarvikkeiden osuus puolestaan oli lähes viidennes. Keskimäärin aineisiin ja tarvikkeisiin kului toimialalla 14,4 ja vuokriin 8,6 prosenttia liikevaihdosta.

Käyttökate 10,6 prosenttia

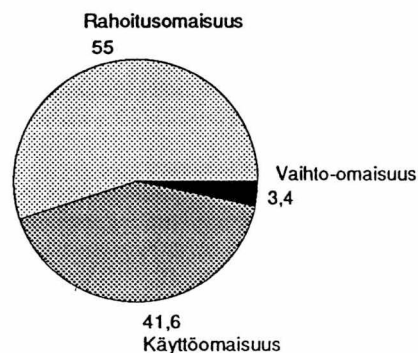
Käyttökate alan yritykset keräsivät lähes 590 miljoonaa markkaa eli 10,6 prosenttia liikevaihdostaan. Tämä riitti poistoihin, korkokuluihin ja verojen maksuun. Paras käyt-

Kuvio 1. Kulurakenne prosentteina liikevaihdosta.

Kuvio 2. Toimialan kannattavuus.

Kuvio 3. Taseen rakenne, vastaavaa.

tökate, 12,8 prosenttia, oli suurilla yli sadan hengen yrityksillä.

Poistoja tehtiin 400 miljoonalla ja nettoinvestoinnit olivat 480 miljoonaa markkaa. Veroja maksettiin 50 miljoonaa markkaa. Atk-palveluyritykset kuuluvat usein konserneihin, joten konserniavustuksien käyttö tuloksen muokkaamisessa on alalla melko tavallista.

Yritysten rahoitustulos oli 8,5 prosenttia liikevaihdosta, ja sillä voitiin rahoittaa nettoinvestoinnit lähes kokonaan. Suurten yritysten rahoitustulos oli 11,2 prosenttia liikevaihdosta eli alan keskivertoa parempi. Kokonaistulos oli koko toimialalla 2,7 prosenttia ja sijoitetulle pääomalle saatiin tuottoa 10,9 prosenttia.

Alkaneesta talouden taantumasta huolimatta atk-palveluyritysten maksuvalmius säilyi keskimäärin hyvänä.

Kolmannes käyttöomaisuudesta osakkeita

Käyttöomaisuutta yrityksillä 3,6 miljardin taseesta oli 1,5 miljardia markkaa. Kolmannes käyttöomaisuudesta oli osakkeita. Muita pitkävaikutteisia menoja, usein ohjelmistojen kehityshankkeista, yritykset kirjassivat taseeseen lähes 180 miljoonaa markkaa.

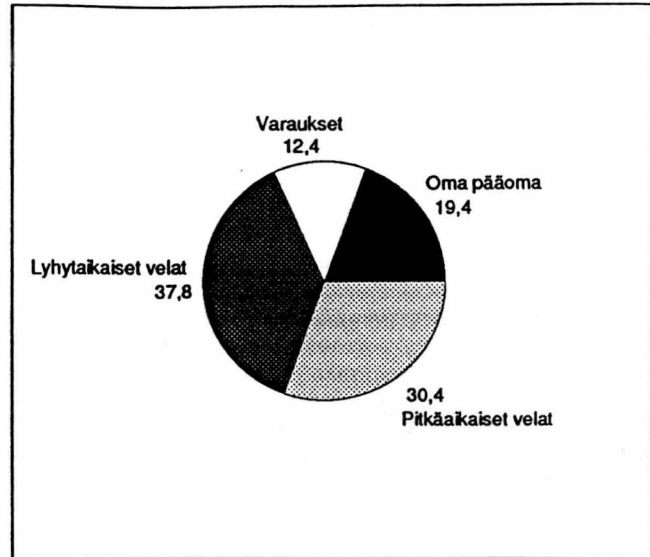
Omavaraisuusaste eli oman pääoman ja varausten osuus taseen loppusummasta oli keskimäärin 32,7 prosenttia. Suurilla yrityksillä oli paras omavaraisuus.

Vierasta pääomaa atk-palveluyrityksillä oli lähes 2,5 miljardia markkaa eli 45 prosenttia liikevaihdosta. Tästä korollista velkaa oli hieman yli puolet. Korkokuluja yrityksille kertyi tilikauden aikana maksettavaksi 140 miljoonaa markkaa.

Kuvausalue

Tilastokeskus julkaisee vuosittaisen atk-palveluyritysten tilinpäätöstilaston nyt ensimmäistä kertaa. Otokseen perustuvan tilaston laatimista vaikeutti se, että pieniltä yrityksiltä ei saatu riittävästi vastauksia.

Tilinpäätöstilasto kattaa Tilastokeskuksen vuoden 1988 toimialaluokituksen luokat 721-729. Atk-palveluilla tarkoitetaan tietokone- ja käsittelypalveluita, atk-suunnittelua- ja ohjelmointia, tietopankkitoimintaa sekä muita tietojenkäsittelypalveluita.

Kuvio 4. Taseen rakenne, vastattavaa.

Atk-palveluyritysten oikaistun tuloslaskelman erät prosentteina koko toimialalla:

LIKEVAIHTO	Milj.mk	5513,2
Aineet ja tarvikkeet	1%)	100
Palkat ja henkilöstökulut		14,4
Muut muuttuvat ja kiinteät kulut		49,1
KÄYTTÖKATE		25,9
Rahoitustuotot ja -kulut		10,6
Oikaistut verot		1,2
RAHOITUSTULOS		0,9
Poistot		8,5
NETTOTULOS		7,2
Muut tuotot ja kulut		1,2
KOKONAISTULOS		1,5
		2,7

1) Korjattu varastojen muutoksella.

1. Tunnuslukuja ja muita eriä
Nyckeltal och övriga poster
Key ratios and other items

	1990
Laajuus	
Omfattning	
Liikevaihto	
Omsättning, milj.mk	5 513,2
Jalostusarvo	
Förädlingsvärde, milj.mk	3 768,7
Henkilöstö	
Personal	11 586
Tehokkuus	
Effektivitet, 1000 mk	
Liikevaihto / henkilöstö	
Omsättning / personal	475,9
Palkat / henkilöstö	
Löner / personal	179,1
Palkat ja muut henkilöstökulut / henkilöstö	
Löner och övriga personalkostnader / personal	233,8
Jalostusarvo / henkilöstö	
Förädlingsvärde / personal	325,3
Kulurakenne, % liikevaihdosta	
Utgiftssruktur, i % av omsättningen	
Aineet ja tarvikkeet	
Material och förnödenheter	13,9
Vieraat palvelut	
Främmande tjänster	3,2
Palkat	
Löner	37,6
Palkat ja muut henkilöstökulut	
Löner och övriga personalkostnader	49,1
Leasing vuokrat	
Leasinghyror	2,9
Muut vuokrat	
Övriga hyror	5,7
Kirjanpidon poistot	
Bokföringsmässiga avskrivningar	7,2
Välittömät verot	
Direkta skatter	0,9
Kannattavuus	
Lönsamhetens	
Käyttökate-%	
Driftsbidrag i %	10,6
Rahoitustulos-%	
Finansieringsresultat i %	8,5
Kokonaistulos-%	
Totalresultat i %	2,7
Sijoitetun pääoman tuotto-%	
Avkastnings-% på investerat kapital	10,9

1990

Rahoitus

Finansiering, %

Nettokorot / liikevaihto	
Räntor (netto) / omsättning	-1,1
Kokonaisvelat ./ ennakkomaksut / liikevaihto	
Skulder totalt ./ förskottsbetalningar/omsättning	43,2
Omavaraisuusaste	
Soliditet	32,7
Quick ratio	1,6

Investoinnit

Investeringar, %

Nettoinvestoinnit / liikevaihto	
Nettoinvesteringar / omsättning	8,7
Rahoitustulos / investoinnit	
Finansieringsresultat / investeringar	81,6

Tunnusluvut – Nyckeltal

Rahoitustulos	= Käyttökate + rahoitustuotot ja -kulut ./ oikaistut verot
Finansieringsresultat	Driftsbidrag + finansieringsintäkter och -kostnader ./ korrigerade skatter
Kokonaistulos	= Rahoitustulos ./ kirjanpidon poistot + käyttöomaisuuden myyntivoitot + saadut konserniavustukset ./ maksetut konserniavustukset + muut tuotot ja kulut
Totalresultat	Finansieringsresultat ./ bokföringsmässiga avskrivningar + försäljningsvinst av anläggningstillgångar + erhållna koncernbidrag ./ betalda koncernbidrag + övriga intäkter och kostnader
Sijoitetun pääoman tuotto-%	= Tulos rahoituserien jälkeen+ korkokulut+ muut vieraan pääoman kulut / korollinen vieras pääoma + oma pääoma + varaukset+ arvostuserät
Avkastnings-% på investerat kapital	Resultat efter finansieringsposter + räntekostnader + övriga kostnader för främmande kapital / räntebelagt främmande kapital + eget kapital+ reserveringar + värderingsposter
Omavaraisuusaste	= Oma pääoma + varaukset + arvostuserät / vastattavaa yhteensä ./ ennakkomaksut
Soliditet	Eget kapital + reserveringar + värderingsposter / passiva sammanlagt ./ förskottsbetaln.
Quick ratio	= Rahoitusomaisuus / lyhytaikainen vieras pääoma ./ ennakkomaksut
	Finansieringstillgångar / kortfristigt främmande kapital ./ förskottsbetalningar

2. Tuloslaskelma
Resultaträkning
Income statement

	1990	
	Milj.mk	%
Liikevaihto		
Omsättning	5 513,2	100,0
Aineet ja tarvikkeet/Tavarat Material och förnödenheter/Varor	-768,9	-13,9
Vieraat palvelut Främmande tjänster	-175,7	-3,2
Palkat Löner	-2 075,1	-37,6
Muut henkilöstökulut Övriga personalkostnader	-633,6	-11,5
Leasing-vuokrat Leasinghyror	-161,8	-2,9
Muut vuokrat Övriga hyror	-312,5	-5,7
Muut liikekulut Övriga rörelsekostnader	-790,6	-14,3
Valmistus omaan käyttöön Tillverkning för eget bruk	13,3	0,2
Varastojen muutos, aliarvostamaton ¹ Förändring i lager, icke nedskrivna	-22,7	-0,4
Käyttökate		
Driftsbidrag	585,6	10,6
Kirjanpidon poistot Bokföringsmässiga avskrivningar	-398,8	-7,2
Liiketulos		
Rörelseresultat	186,8	3,4
Rahoitustuotot ja -kulut: Finansieringsintäkter och -kostnader:		
Korkotuotot Ränteintäkter	73,9	1,3
Osingot ja osuuskorot Dividender och andelsräntor	2,3	0,0
Muut rahoitustuotot Övriga finansieringsintäkter	1,6	0,0
Korkokulut Räntekostnader	-136,6	-2,5
Muut vieraan pääoman kulut Övriga kostnader för främmande kapital	-7,9	-0,1
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä Finansieringsintäkter och -kostnader sammanlagt	-66,8	-1,2
Tulos rahoituserien jälkeen Resultat efter finansieringsposter	120,1	2,2

¹ Lisäys +, vähennys –
Ökning +, minskning –

	1990	
	Milj.mk	%
Käyttöomaisuuden myyntivoitot (verolliset ja verovapaat) Försäljningsvinst av anläggningstillgångar (skattepliktig och skattefri)	0,9	0,0
Saadut konserniavustukset Erhållna koncern bidrag	93,5	1,7
Maksetut konserniavustukset Betalda koncernbidrag	-55,4	-1,0
Muut tuotot ja kulut Övriga intäkter och kostnader	42,3	0,8
Tulos ennen varauksia ja veroja Resultat före reserveringar och skatter	201,3	3,7
Varausten muutos: ¹ Förändring av reserveringar:		
Investointivaraus Investeringsreservering	-8,4	-0,2
Luottotappiovaraus Kreditförlustreservering	3,6	0,1
Toimintavaraus Driftsreservering	-82,9	-1,5
Varastovaraus (varaston aliarvostus) Lagerreserv (nedskrivning av lager)	8,8	0,2
Muut varaukset Övriga reserveringar	-0,8	-0,0
Varausten muutos yhteensä Förändring av reserveringar sammanlagt	-79,7	-1,4
Välittömät verot: Direkta skatter:		
Välittömät verot/veronpalautukset Direkta skatter/skatteåterbäring	-51,8	-0,9
Omasta pääomasta katetut verot Skatter täckta med eget kapital	0,2	0,0
Veronpalautusten siirrot omaan pääomaan Överföring av skatteåterbäring mot eget kapital		
Välittömät verot yhteensä Direkta skatter sammanlagt	-51,6	-0,9
Tilikauden tulos Räkenskapsperiodens resultat	70,0	1,3

¹ Lisäys –, vähennys +
Ökning –, minskning +

3. Tase
Balans
Balance sheet

	1990	
	Milj.mk	%
Vastaavaa		
Aktiva		
Rahoitusomaisuus:		
Finansieringstillgångar:		
Rahat ja pankkisaamiset		
Kassa och banktillgodohavanden	497,3	13,6
Myyntisaamiset		
Försäljningsfordringar	794,9	21,8
Lainasaamiset		
Lånefordringar	359,3	9,9
Ennakkomaksut		
Förskottsbetalningar	42,2	1,2
Siirtosaamiset		
Resultatregleringar	187,0	5,1
Muut rahoitusvarat		
Övriga finansieringstillgångar	124,8	3,4
Rahoitusomaisuus yhteensä		
Finansieringstillgångar sammanlagt	2 005,4	55,0
Vaihto-omaisuus:		
Omsättningstillgångar:		
Keskeneräiset suunnittelutyöt		
Halvfärdiga planeringsarbeten	25,6	0,7
Muu vaihto-omaisuus		
Övriga omsättningstillgångar	97,6	2,7
Vaihto-omaisuus yhteensä		
Omsättningstillgångar sammanlagt	123,1	3,4
Käyttöomaisuus ja muut pitkävaikutteiset menot		
Anläggningstillgångar och övriga utgifter med		
lång verkningstid:		
Käyttöomaisuuden keskeneräiset työt ja ennakkomaksut		
Halvfärdiga arbeten och förskottsbetalningar		
för anläggningstillgångar	0,1	0,0
Tontit, maa- ja vesialueet		
Tomter, jord- och vattenområden	17,2	0,5
Rakennukset ja rakennelmat		
Byggnader och konstruktioner	157,0	4,3
Koneet, kalusto ja kuljetusvälineet		
Maskiner, inventarier och transportmedel	606,7	16,6
Muut aineelliset hyödykkeet		
Övriga materiella tillgångar	2,4	0,1
Osakkeet ja osuudet		
Aktier och andelar	489,4	13,4
Aineettomat oikeudet		
Immateriella rättigheter	57,3	1,6
Muut pitkävaikutteiset menot		
Övriga utgifter med lång verkningstid	176,9	4,9
Käyttöomaisuus ja muut pitkävaikutteiset menot yhteensä		
Anläggningstillgångar och övriga utgifter med lång		
verkningstid sammanlagt	1 507,0	41,4

3. Tase

Balans

Balance sheet

	1990	
	Milj.mk	%
Muut pitkäaikaiset sijoitukset Övriga långfristiga placeringar	7,6	0,2
Arvostuserät Värderingsposter	1,2	0,0
Vastaavaa yhteensä Aktiva sammanlagt	3 644,4	100,0
Vastattavaa		
Passiva		
Lyhytaikainen vieras pääoma: Kortfristig främmande kapital:		
Ostovelat Leverantörsskulder	279,2	7,7
Ennakkomaksut Förskottsbetalningar	106,0	2,9
Siirtovelat Resultatregleringar	610,7	16,8
Rahoitusväkselit Finansieringsväxlar	0,6	0,0
Muut lyhytaikaiset velat Övriga kortfristiga skulder	381,9	10,5
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä Kortfristig främmande kapital sammanlagt	1 378,3	37,8
Pitkäaikainen vieras pääoma: Långfristigt främmande kapital:		
Lainat rahoituslaitoksilta Lån av penninginrättningar	264,0	7,2
Eläkelainat Pensionslån	488,2	13,4
Muut pitkäaikaiset velat Övriga långfristiga skulder	355,8	9,8
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä Långfristigt främmande kapital sammanlagt	1 108,0	30,4
Arvostuserät Värderingsposter	0,4	0,0

	1990	
	Milj.mk	%
Varaukset:		
Reserveringar:		
Investointivaraus		
Investeringsreservering	98,4	2,7
Luottotappiovaraus		
Kreditförlustreservering	35,8	1,0
Toimintavaraus		
Driftsreservering	301,6	8,3
Varastovaraus (varaston aliarvostus)		
Lagerreserv (nedskrivning av lager)	14,6	0,4
Muut varaukset		
Övriga reserveringar	0,8	0,0
Varaukset yhteensä		
Reserveringar sammanlagt	451,3	12,4
Oma pääoma:		
Eget kapital:		
Osake- tai osuuspääoma tai yhtiömiesten sijoittama kiinteä pääoma		
Aktie- eller andelskapital eller fast kapital som bolagsmännen placerat	319,6	8,8
Osakeanti (rekisteröimätön osakepääoma)		
Aktieemission (oregistrerat aktiekapital)	0,1	0,0
Vararahasto		
Reservfond	201,1	5,5
Arvonkorotusrahoisto		
Värdetöjhöjningsfond	4,7	0,1
Muu oma pääoma/pääomanvajausto		
Övrigt eget kapital/kapitalunderskott	110,9	3,0
Tilikauden tulos		
Räkenskapsperiodens resultat	70,0	1,9
Oma pääoma yhteensä		
Eget kapital sammanlagt	706,4	19,4
Vastattavaa yhteensä		
Passiva sammanlagt	3 644,4	100,0
Korollinen vieras pääoma		
Räntebelagt främmande kapital	1 279,9	
Tilikauden osingonjako (ehdotettu/päätetty)		
Räkenskapsperiodens utdelning av dividend (föreslagen/besluten)	22,7	

4. Käyttöomaisuus
Anläggningstillgångar
Fixed assets

	Koko käyttö- omaisuus yhtöensä	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet, kalustot ja kuljetus- välineet
	Anlagnings- tillgångar sammanlagt	Byggnader och konstruktioner	Maskiner, inventarier och transportmedel
Kirjanpitoarvo tilikauden alussa Bokföringsvärde vid räkenskapsperiodens början	1 437,5	159,8	658,0
Lisäykset (hankintameno) Ökningar (anskaffningsutgift)	572,1	9,2	271,4
Katettu varauksilla, investointiavustuksilla Täckta med reserveringar, investeringsbidrag	-4,7	-	-3,5
Vähennykset (luovutushinta, muu vastike) Minskningar (överlåtelsepris, övrigt vederlag)	-94,6	-	-53,1
Myyntivoitto/-tappio tai vastaava Försäljningsvinst/-förlust eller dylikt	-4,5	-	0,2
Kirjanpidon poistot Bokföringsmässiga avskrivningar	-398,8	-12,0	-266,4
Arvonkorotukset tilikauden aikana (peruutukset miinus-merkkisinä) Värdeförhöjningar under räkenskapsperioden (annullering med minustecken)	-	-	-
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa Bokföringsvärde vid räkenskapsperiodens slut	1 507,0	157,0	606,7
siitä arvonkorotukset tilikauden lopussa därav värdeförhöjningar vid rp:s slut	4,5	-	-

PL-PB 504
00101 Helsinki-Helsingfors

Tietojenkäsittelypalvelun tilinpäätöstilasto

Bokslutsstatistik över databehandlingstjänster
1990

SVT Suomen Virallinen Tilasto
Finlands Officiella Statistik
Official Statistics of Finland

Central Statistical
Office of Finland

Enterprises
1991:18

Tiedustelut - Förfrågningar:

Samuli Rikama
Kaisa Weckström-Eno
Arja Winter
(90) 17 341

Julkaisujen myynti:

Försäljning:

Hinta — Pris

Tilastokeskus
PL 504
00101 Helsinki
Puh. (90) 173 41

Statistikcentralen
PB 504
00101 Helsingfors
Tel. (90) 173 41

50 mk

ISSN 0784-8463
= Yritykset
ISSN 0789-3566